

Konsekvenser for kystlynghei og klokkesøte ved utvidelse av hyttefeltet på Sandarnes i Eigersund kommune

Tilleggsvurdering naturmangfold, desember 2021

Solbjørg Engen Torvik

Konsekvenser for kystlynghei og klokkesøte ved utvidelse av hyttefeltet på Sandarnes i Eigersund kommune

Tilleggsvurdering naturmangfold

Ecofact rapport: 853

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Torvik, S. E. 2021. Konsekvenser for kystlynghei og klokkesøte ved utvidelse av hyttefeltet på Sandarnes i Eigersund kommune. Tilleggsvurdering naturmangfold. Ecofact rapport 853, 34 sider.
Nøkkelord:	Kystlynghei, klokkesøte, konsekvensvurdering, samla belastning
ISSN:	1891-5450
ISBN:	978-82-8262-852-5
Oppdragsgiver:	Oddvar Mellemstrand, Mellemstrand Prosjektering
Prosjektleder hos Ecofact AS:	Knut Børge Strøm
Prosjektmedarbeidere:	
Kvalitetssikret av:	Knut Børge Strøm
Forside:	Sentral del av planlagt utvidelse av hyttefeltet. Pinner med gul tupp viser planlagt plassering av hytter. Foto: Solbjørg Engen Torvik ©

www.ecofact.no

Postadresse:
Ecofact AS
Postboks 560
4302 SANDNES

Besøksadresse:
Ecofact AS
Dreierveien 25
4321 SANDNES

INNHOOLD

FORORD	3
SAMMENDRAG	4
1 INNLEDNING	5
2 TILTAKSBESKRIVELSE	5
2.1 LOKALISERING	5
2.2 BESKRIVELSE AV TILTAKET	6
3 METODER	7
3.1 FØRINGER	7
3.2 NATURMANGFOLDLOVEN (NML.) §§ 8-12	7
3.3 FAGLIG STRUKTUR OG INNHOOLD	8
3.4 VURDERING AV DELOMRÅDER	8
3.5 VURDERING AV VERDI, PÅVIRKNING OG KONSEKVENSER	8
3.4.1 Vurdering av verdi	9
3.4.2 Vurdering av påvirkning	10
3.4.3 Vurdering av konsekvens	12
3.6 SAMLET BELASTNING	13
3.7 DATAGRUNNLAG	14
4 STATUS OG VERDI FOR KYSTLYNGHEI OG KLOKKESØTE	15
4.1 NATURGRUNNLAGET	15
4.2 KUNNSKAPSSTATUS FØR FELTARBEIDET	15
4.3 RESULTAT AV FELTREGISTRERING NOVEMBER 2021	17
<i>Naturtyper</i>	17
<i>Rødlistede arter som kan bli berørt</i>	21
<i>Verdivurdering</i>	22
<i>Fremmedarter</i>	23
5 PÅVIRKNING	24
5.1 GENERELT	24
5.2 NULLALTERNATIVET	24
5.3 VURDERING AV PÅVIRKNING AV TILTAKET	25
6 MILJØSKADE OG KONSEKVENNS	26
7 FORHOLDET TIL NATURMANGFOLDLOVEN OG SAMLET BELASTNING	27
7.1 INNLEDNING	27
7.2 VURDERINGER	27
8 SKADEREDUSERENDE TILTAK	29
9 REFERANSER	30

FORORD

Foreliggende rapport er en tilleggsvurdering av status, påvirkning og konsekvenser for kystlynghei og kløkkesøte ved utvidelse av hyttefeltet på Sandarnes i Eigersund kommune. Rapporten er basert på feltundersøkelser og øvrig datainnsamling.

Vi takker grunneier Tom Vassvik og Oddvar Mellemstrand i Mellemstrand Prosjektering for møtet i planområdet under befaringen.

Sandnes, 08.12.2021

Solbjørg Engen Torvik

SAMMENDRAG

Beskrivelse av oppdraget

Grunneier Tom Vassvik ønsker å utvide hyttefeltet på Sandarnes i Eigersund kommune med 10 hytter. Foreliggende tilleggsrapport om naturmangfold belyser status, påvirkning og konsekvenser for kystlynghei og klokkesøte og vurderer tiltaket i forhold Naturmangfoldloven §§ 8-12.

Datagrunnlag

Datagrunnlaget for rapporten er basert på feltregistrering og søk i nettdatabaser.

Resultat

Dagens situasjon

Tiltaksområdet ligger i en truet og utvalgt naturtype, kystlynghei, med *svært stor verdi/høyeste forvaltningsprioritet*.

Forekomsten av rødlistearten klokkesøte (VU) gir området *stor verdi/høy forvaltningsprioritet*.

Påvirkning

For kystlynghei vurderes påvirkningen *noe forringet* da en mindre del av lokaliteten ødelegges ved hyttebygging.

For rødlistearten klokkesøte vurderes påvirkningen *noe forringet* da få individer av arten vil utgå i et område med stor forekomst av den.

Konsekvenser

For truet og utvalgt naturtype kystlynghei gir *svært stor verdi / høyeste forvaltningsprioritet* og påvirkningen *noe forringet* konsekvensgraden **noe (- -) til betydelig (- - -) miljøskade**.

For rødlistearten klokkesøte gir *stor verdi/høyeste forvaltningsprioritet* og påvirkningen *noe forringet* konsekvensgraden **noe (- -) miljøskade**.

Samlet belastning

Samlet belastning vurderes å ha en viss negativ effekt på den truede naturtypen kystlynghei basert på gjentatte små og ubetydelige arealbeslag og påvirkninger. Denne samla negative effekten kan i større grad enn enkelttiltaket gå ut over økologiske funksjoner for arter, her spesielt klokkesøte, og landskapsøkologiske funksjonsområder ved at tiltak splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner reduseres.

For klokkesøte vil gjentatte små reduksjoner i forekomstareal på sikt føre til redusert forekomst av en sårbar art. Likevel er gjengroing av seminaturlig mark vurdert som en større trussel fordi det berører større deler av totalbestanden.

Skadereduserende tiltak

Det foreslås flere tiltak som vil kunne dempe skadevirkningene for naturmangfoldet.

1 INNLEDNING

Grunneier Tom Vassvik ønsker å utvide hyttefeltet på Sandarnes i Eigersund kommune med 10 hytter. Oddvar Mellemstrand i Mellemstrand Prosjektering er leder for prosjektet.

I forbindelse med høring av reguleringsplan for utvidelsen av hyttefelt på Sandarnes, har det i brev av 7.9.2021 fra Statsforvalteren i Rogaland, kommet fram at de mener reguleringsplanen mangler omtale og vurdering av konsekvensene for en utvalgt naturtype og en sårbar art, jf. Naturmangfoldloven (nml.) §§ 8-12. Statsforvalteren i Rogaland har derfor kommet med et sterkt faglig råd om at det gjennomføres en utredning ut fra Naturmangfoldloven.

Foreliggende fagrapport belyser status for kystlynghei og klokkesøte, og det gjøres en vurdering av påvirkning og konsekvenser for disse forekomstene i lys av Naturmangfoldloven §§ 8-12.

2 TILTAKSBESKRIVELSE

2.1 Lokalisering

Planområdet ligger lengst vest i Eigersund kommune, like ved RV 44 (figur 2.1).

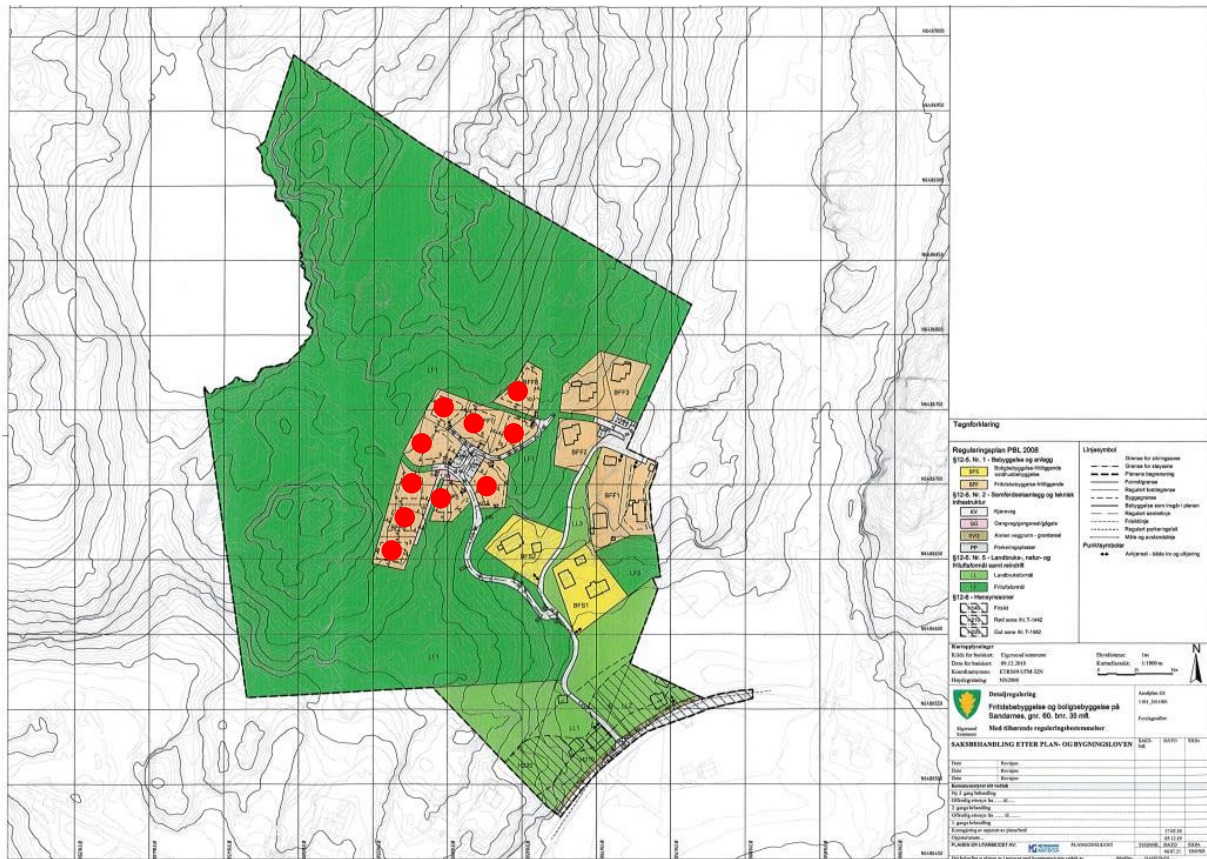

Figur 2.1. Lokalisering av planområdet ved Sandarnes, lengst vest i Eigersund kommune.

2.2 Beskrivelse av tiltaket

Planområdet ligger nord for RV44 hvor det i dag er to bolighus og 5 hytter. Foreliggende plan omfatter 10 nye hytter nordvest for den eksisterende bebyggelsen, jf. figur 2.2.

Det ble også nevnt en mulig ytterligere utvidelse av feltet både mot nordvest og mot sør.

Figur 2.2. Utkast til plankart for reguleringsplanen. Planlagte hytter er markert med rød prikk.

3 METODER

3.1 Føringer

De faglige føringene i rapporten er i stor grad gitt i forespørselsdokumentene.

I forbindelse med høring av reguleringsplan for utvidelse av hyttefelt på Sandarnes, Eigersund kommune, har det i brev av 07.09.2021 kommet flere faglige råd fra Statsforvalteren i Rogaland. Et av disse er følgende:

Reguleringsplanen mangler omtale og vurdering av konsekvensene for utvalgt naturtype og sårbar art klokkesøte, jf. Naturmangfoldloven (nml.) §§ 8-12. Vi gir et sterkt faglig råd om at det gjøres en vurdering av nml. §§ 8-12.

I epost av 02.11.2021 til Oddvar Mellestrand, skriver kommunens saksbehandler Magne Eikanger følgende:

Statsforvalteren gir et sterkt faglig råd om at det gjennomføres en utredning ut fra naturmangfoldloven. Fylkeskommunen er inne på det samme. Dette blir vi nødt til å følge opp som et krav til dere, så vi anbefaler allerede nå at dere får utarbeidet en slik fagkyndig vurdering som må være på plass før 2. gangs behandling.

3.2 Naturmangfoldloven (nml.) §§ 8-12

§ 1. (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Naturmangfoldlovens §§ 8-12 er nevnt under, men gjengitt i kapittel 7, hvor tiltaket vurderes i forhold til hver paragraf.

§ 8.(kunnskapsgrunnlaget)

§ 9.(føre-var-prinsippet)

§ 10.(økosystemtilnærming og samlet belastning)

§ 11.(kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

§ 12.(miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

3.3 Faglig struktur og innhold

Fagrapportens struktur og faglige inndeling følger MD-1941, Veileder for konsekvensutredninger for klima og miljø (Miljødirektoratet 2021). Følgende hovedutredningskategorier for naturmangfold omfattes av denne veilederen:

- Naturtyper etter DN håndbok 13, (DN 2007)
- Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks 2019 (Miljødirektoratet 2019)
- Arter og økologiske funksjonsområder
- Landskapsøkologiske funksjonsområder
- Verneområder og områder med båndlegging
- Geologisk mangfold
- Relevante tema som ikke inngår i vurderingskategoriene

Siden området er kartlagt på nytt i 2019, i henhold til Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks, er det denne kategorien og ikke Naturtyper etter DN håndbok 13, som blir brukt i vurderingene videre.

Ifølge veileder MD-1941, er naturtyper definert som følger:

I naturmangfoldloven er en naturtype definert som ensartet type natur som omfatter alle levende organismer og de miljøfaktorene som virker der, eller spesielle typer naturforekomster som dammer, åkerholmer eller lignende, samt spesielle typer geologiske forekomster.

Forvaltningsmålet for naturtyper og arter er at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype. Se § 4 av naturmangfoldloven.

Basert på føringene i forespørselsdokumentene, krav fra Statsforvalteren, og dialog med tiltakshaver og grunneier, skal kun vurderinger av utvalgt naturtype, kystlynghei, og sårbar art, klokkesøte, inngå i fagrapporten. Landskapsøkologiske funksjonsområder for klokkesøte er inkludert i fagrapporten, men ikke i videre forstand. De fire nederste punktene omtales ikke.

3.4 Vurdering av delområder

Veileder MD-1941 legger opp til at utredningsområdet kan deles inn i delområder (MD 2021). I denne fagrapporten er det ikke hensiktsmessig å dele inn i delområder.

3.5 Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvenser

Metodikken i MD-veileder 1941 er basert på at de identifiserte delområdene blir vurdert for verdi, påvirkning og konsekvenser. Utgangspunktet for vurderingene skal alltid være 0-alternativet, dvs. en forventet situasjon i influensområdet dersom planen eller tiltaket ikke blir gjennomført. 0-alternativet tar utgangspunkt i dagens miljøtilstand, men legger inn den mest realistiske utviklingen i traséområdet når tiltaket forventes å bli gjennomført.

3.4.1 Vurdering av verdi

Med verdi menes en vurdering av hvor verdifullt et område eller miljø er. Verdi fastsettes langs en femdelst skala fra *uten betydning* til *svært stor verdi* (jf. figur 3.1 og tabell 3.1-3.2). Det er glidende overganger mellom verdikategoriene slik at pilen kan flyttes innenfor verdikategorien for å nyansere verdivurderingen.

Figur 3.1. Skala for verdivurdering.

I MD-veilederen er de ulike temaene under naturmangfold gitt kriterier for verdi. Tabellene 3.1-3.2 gir en oversikt over verdikriteriene for de tre aktuelle temaene *Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks*, og *Økologiske funksjonsområder for arter*.

NB: Alle forekomster som ikke oppfyller noen av disse kriteriene er vurdert å være *uten betydning*, dvs. en kategori med lavere verdi enn «noe verdi». Det er likevel verd å merke seg at for temaet *Arter inkludert økologiske funksjonsområder* gis *Vanlige arter og deres funksjonsområder* verdivurderingen *Noe verdi*.

Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks

Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks bygger på Natur i Norge (Bratli m.fl. 2017). Ifølge veileder MD-1941, inngår Rødlistede og truede naturtyper og Naturtyper med sentral økosystemfunksjon. Kriteriene for verdisseting av Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks er gitt i tabell 3.1.

Tabell 3.1. Kriterier for fastsetting av verdi av naturtyper etter Miljødirektoratets instruks.

Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Naturtyper med sentral økosystemfunksjon med svært lav lokalitetskvalitet. Nær truede naturtyper (NT) med svært lav lokalitetskvalitet. Spesielt dårlig kartlagte naturtyper med svært lav lokalitetskvalitet.	Kritisk truede (CR) svært lav lokalitetskvalitet. Sterkt truede (EN) svært lav lokalitetskvalitet. Sårbare naturtyper (VU) svært lav lokalitetskvalitet. Naturtyper med sentral økosystemfunksjon med lav lokalitetskvalitet. Nær truede naturtyper (NT) med lav og moderat lokalitetskvalitet. Spesielt dårlig kartlagte naturtyper med lav og moderat lokalitetskvalitet.	Kritisk truede (CR) Lav lokalitetskvalitet. Sterkt truede (EN) lav eller moderat lokalitetskvalitet. Sårbare naturtyper (VU) lav, moderat eller høy lokalitetskvalitet. Naturtyper med sentral økosystemfunksjon moderat og høy lokalitetskvalitet. Nær truede naturtyper (NT) med høy og svært høy lokalitetskvalitet. Spesielt dårlig kartlagte naturtyper høy og svært høy lokalitetskvalitet.	Kritisk trua (CR) moderat, høy eller svært høy lokalitetskvalitet. Sterkt truede (EN) høy eller svært høy lokalitetskvalitet. Sårbare naturtyper (VU) svært høy lokalitetskvalitet. Naturtyper med sentral økosystemfunksjon og svært høy lokalitetskvalitet.

Arter og økologiske funksjonsområder

Ifølge veileder MD-1941, inngår følgende typer i kategorien arter og økologiske funksjonsområder:

- Villrein
- Rødlistede og truede arter
- Prioriterte arter
- Fredete arter
- Spesielt hensynskrevende arter og spesielle økologiske former
- Vannmiljø

Kriteriene for verdisetting av arter og økologiske funksjonsområder er gitt i tabell 3.3. I denne rapporten er det bare *Rødlistede og truede arter* som er aktuell.

Tabell 3.2. Kriterier for fastsetting av verdi for arter og økologiske funksjonsområder.

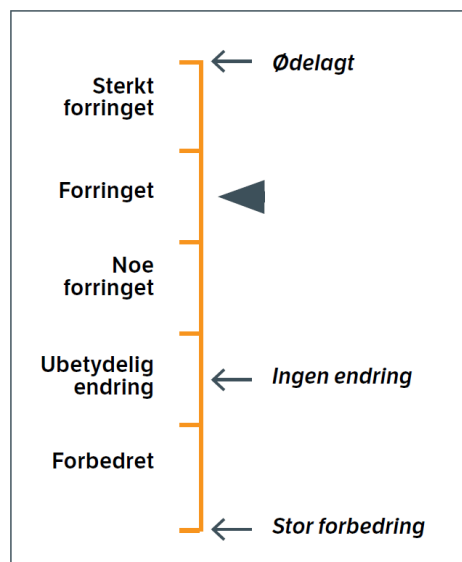
Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
<p>Vanlige arter og deres funksjonsområder</p> <p>Laks, sjørørret- og sjørøyebestander/vassdrag i verdikategori "liten verdi" (NVE 49/2013)</p> <p>Ferskvannsfisk og ål - vassdrag/bestander i verdikategori "liten verdi" (NVE 49/2013)</p>	<p>Nær trua (NT) arter og deres funksjonsområde</p> <p>Funksjonsområder for spesielt hensynskrevende arter</p> <p>Fastsatte bygdenære områder omkring nasjonale villreinområder som grenser til viktige funksjonsområder</p> <p>Laks, sjørørret- og sjørøyebestander/vassdrag i verdikategori "middels verdi" (NVE 49/2013)</p> <p>Innlandsfisk og åle - vassdrag/bestander i verdikategori "middels verdi" (NVE 49/2013)</p>	<p>Sårbare (VU) arter og deres funksjonsområder</p> <p>Spesielle økologiske former av arter (omfatter ikke fisk da disse fanges opp i NVE 49/2013))</p> <p>Fastsatte randområder til de nasjonale villreinområdene</p> <p>Viktige funksjonsområder for villrein i de 14 øvrige villreinområdene (ikke-nasjonale)</p> <p>Laks sjørørret -, og sjørøyebestander/vassdrag i verdikategori "stor verdi" (NVE 49/2013)</p> <p>Innlandsfisk (eks. langtvandrende bestander av harr, ørret og sik) og åle vassdrag/bestander i verdikategori "stor verdi" (NVE 49/2013)</p>	<p>Fredete arter</p> <p>Prioriterte arter (med eventuelt forskriftsfestet funksjonsområde)</p> <p>Sterkt truet (EN) og kritisk truet (CR) arter og deres funksjonsområde</p> <p>Nasjonale villreinområder</p> <p>Villaksbestander i nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, samt øvrige anadrome fiskebestander/vassdrag i verdikategori "svært stor verdi" (NVE 49/2013)</p> <p>Lokaliteter med relikvt laks</p> <p>Spesielt verdifulle storørretbestander – sikre storørretbestander (f.eks. Hunderørret) og ålevassdrag/bestander i verdikategori "svært stor verdi" (NVE 49/2013)</p>

3.4.2 Vurdering av påvirkning

Påvirkning er et uttrykk for de endringer som tiltaket vil medføre for berørte forekomster. Vurderinger av påvirkning relateres til den ferdig etablerte situasjonen og påvirkningen måles mot situasjonen i referansealternativet (0-alternativet). Det er kun områder som blir varig påvirket som skal vurderes. Alle tiltak som inngår i investeringskostnadene legges til grunn ved vurdering av påvirkning. Potensielle framtidige påvirkninger, som følge av andre/framtidige planer, inngår ikke i vurderingen.

Påvirkning av naturmangfoldet handler om at biologiske funksjoner og økologiske prosesser påvirkes, og at eventuelle sammenhenger helt eller delvis brytes. Vanlige påvirkningsfaktorer på naturmangfold er arealbeslag og forringelser av økologisk infrastruktur gjennom fragmentering av leveområder, brudd i landskapsøkologiske sammenhenger og kanteffekter inn i naturområder. Noen tiltak kan også føre til forurensning av vann og grunn, endret hydrologi, spredning av uønskede arter, støy og kunstig belysning. Anleggsarbeid og endringer i livsmiljø er forhold som har betydning for flere viltarter.

Skalaen for påvirkning har fem trinn og går fra *sterkt forringet* til *forbedret* (jf. figur 3.2). Også her er det glidende overganger mellom påvirkningsgradene. Vurdering av påvirkningsgrad gjøres i forhold til 0-alternativet. Dersom tiltaket ikke påvirker verdiene i nevneverdig grad, karakteriseres påvirkningen som *ubetydelig endring*. Graden av påvirkning skal begrunnes i hvert enkelt tilfelle.

Figur 3.2. Skala for vurdering av påvirkning. Ingen endring utgjør 0-punktet på skalaen.

Det er bare mulig å beskrive påvirkningen på en tilstrekkelig presis måte dersom en har god oversikt over hva tiltaket innebærer. Tiltakshaver må gi en god tiltaksbeskrivelse, og utreder må sette seg inn i hva tiltaket representerer for det berørte delområdet. Virkning på økologiske funksjoner og sammenhenger omtales deretter.

Tabellene 3.3-3.4 gir en veiledning i bruk av påvirkningsskalaen. For hver påvirkningsgrad er det tilstrekkelig at ett punkt oppfylles. Vurderinger må suppleres av faglig skjønn.

Tabell 3.3. Kriterier for vurdering av påvirkning av naturtyper.

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Bedrer tilstanden ved at eksisterende inngrep tilbakeføres til opprinnelig natur.	Ingen eller uvesentlig virkning på kort eller lang sikt.	Berører en mindre viktig del som samtidig utgjør < 20 % av lokaliteten. Liten forringelse av restareal. Virkingenes varighet: Varig forringelse av mindre alvorlig art, eventuelt mer alvorlig miljøskade med kort restaureringstid (1-10 år).	Berører 20–50 % av lokaliteten, men liten forringelse av restareal. Ikke forringelse av viktigste del av lokalitet. Virkingenes varighet: Varig forringelse av middels alvorlighetsgrad, eventuelt mer alvorlig miljøskade med middels restaureringstid (>10 år).	Berører hele eller størstedelen (> 50 %). Berører > 50 % av areal, men den viktigste (mest verdifulle) delen ødelegges. Restareal mister sine økologiske kvaliteter og/eller funksjoner. Virkingenes varighet: Varig forringelse av høy alvorlighetsgrad. Eventuelt med lang/ svært lang restaureringstid (>25 år).

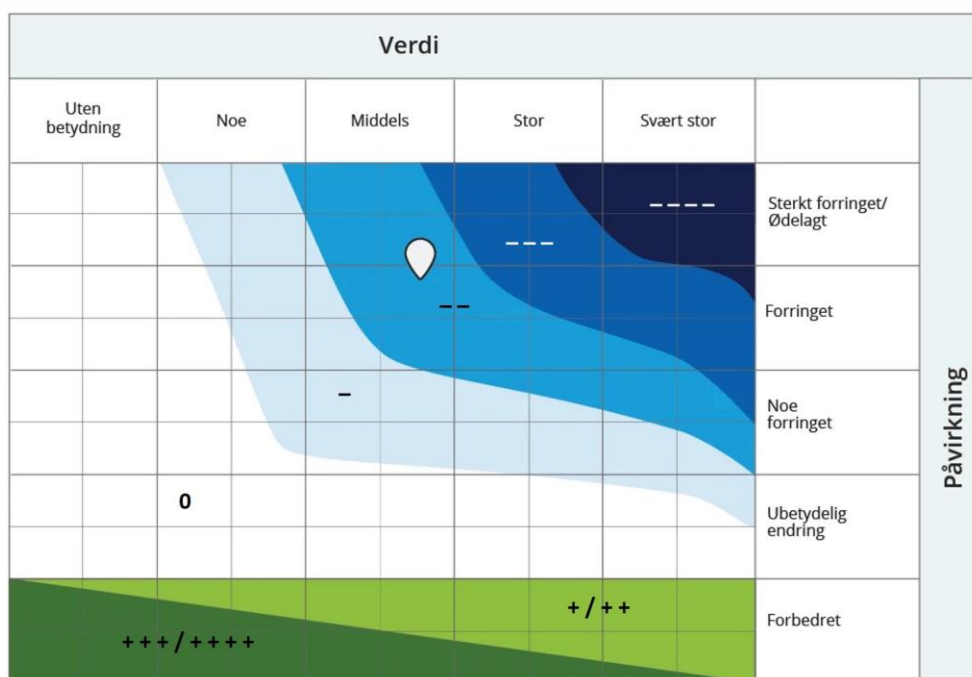
Tabell 3.4. Kriterier for vurdering av påvirkning av økologiske funksjonsområder for arter og landskapsøkologiske funksjonsområder.

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Gjenoppretter eller skaper nye trekk/vandringsmuligheter mellom leveområder/biotoper (også vassdrag). Viktige biologiske funksjoner styrkes.	Ingen eller uvesentlig virkning på kort eller lang sikt.	Splitter sammenhenger/ reduserer funksjoner, men vesentlige funksjoner opprettholdes i stor grad. Mindre alvorlig svekking av trekk/vandringsmulighet og flere alternative trekk finnes. Virkningenes varighet: Varig forringelse av mindre alvorlig art, eventuelt mer alvorlig miljøskade med kort restaureringstid (1-10 år).	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner reduseres. Svekker trekk/vandringsmulighet, eventuelt blokkerer trekk/vandringsmulighet der alternativer finnes. Virkningenes varighet: Varig forringelse av middels alvorlighetsgrad, eventuelt mer alvorlig miljøskade med middels restaureringstid (>10 år).	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner brytes. Blokkerer trekk/vandring hvor det ikke er alternativer. Virkningenes varighet: Varig forringelse av høy alvorlighetsgrad. Eventuelt med lang/svært lang restaureringstid (>25 år).

3.4.3 Vurdering av konsekvens

Konsekvenser for delområder

Konsekvensgraden for hvert delområde fastsettes ved å sammenholde vurderingene av de berørte områdenes verdi og tiltakets påvirkningsgrad, slik det fremgår av konsekvensvifta i figur 3.3. Verdiskalaen utgjør x-aksen i konsekvensvifta i figuren, mens påvirkningsskalaen utgjør y-aksen. De negative konsekvensene er knyttet til en verdiforringelse av hvert delområde, mens det er motsatt med de positive konsekvensene.

Figur 3.3. Konsekvensvifte for fastsetting av konsekvensgrad når verdi og påvirkning er vurdert (MD 2021). Merk at glidende overganger mellom trinnene i verdi- og påvirkningsvurderingen kan gi utslag ved fastsetting av konsekvens. NB! Dråpen er tilfeldig satt i konsekvensvifta, som en illustrasjon.

Tabell 3.6 angir konsekvensgrad med en tilhørende kort forklaring. Konsekvensvifta er bygget opp slik at bare delområder med stor og svært stor verdi kan oppnå de mest negative konsekvensgradene. De kan få svært alvorlig miljøskade (jf. figur 3.3 og tabell 3.5).

De mest positive konsekvensgradene, stor eller svært stor miljøforbedring, er forbeholdt områder eller delområder med lav, ubetydelig eller noe verdi. Her kan avbøtende tiltak, som restaurering eller istandsetting, gi bedret miljøtilstand.

Tabell 3.5. Skala og veiledning for konsekvensvurdering, miljøskade, av delområder knyttet til de ulike konsekvensgradene, jf. figur 3.3 (MD 2021).

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	Svært alvorlig miljøskade	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for området. Gjelder kun for områder med stor eller svært stor verdi.
---	Alvorlig miljøskade	Alvorlig miljøskade for området
--	Betydelig miljøskade	Betydelig miljøskade for området
-	Noe miljøskade	Noe miljøskade for området
0	Ubetydelig miljøskade	Ingen eller ubetydelig miljøskade for området
+ / ++	Noe miljøforbedring. Betydelig miljøforbedring	Miljøgevinst for området. Noe forbedring (+) eller betydelig forbedring (++)
+++ / ++++	Stor miljøforbedring. Svært stor miljøforbedring	Stor miljøgevinst for området. Stor (+++) eller svært stor (++++) forbedring. Beryttes i hovedsak der områder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket

3.6 Samlet belastning

I samsvar med naturmangfoldlovens § 1 og §§ 4-12 vil det bli gjort vurderinger av om tiltaket sammen med andre eksisterende eller planlagte tiltak samlet kan påvirke forvaltningsmålene for truede og prioriterte arter, samt verdifulle, truede og/eller utvalgte naturtyper. Det vil også bli gjort en konkret vurdering av hva som tidligere har berørt landskapet, økosystemene og naturtypene og artene i det aktuelle planområdet, samt sårbarheten for ytterligere påvirkning i lys av dette. I tillegg vil det vurderes om tilstanden og bestandsutviklingen til disse arter/naturtyper kan bli vesentlig berørt.

I vurdering av påvirkningen på et område eller en art, skal man så langt det er mulig også inkludere kjent fremtidig påvirkning på dette. Dette kan være hvordan området er satt av i kommunedelplaner, reguleringsplaner eller i forhold til annen fremtidig bruk som for eksempel jordbruk og energi. Dette er viktig for å unngå en bit for bit nedbygging av arealer som hver for seg ikke utgjør en for stor belastning, men som samlet sett er av betydning for områdets økologiske tilstand eller overlevelsessevnen til en art eller bestand.

3.7 Datagrunnlag

Det ble gjennomført feltregistrering i planområdet den 17.11.2021. Planområdet ble befart delvis sammen med grunneier og eiendomsutvikler, og delvis alene. Undersøkelsen ble konsentrert i områdene der hyttene og adkomstveien er planlagt og der en mulig utvidelse kan komme. Feltregistreringene er supplert med opplysninger/materiale fra følgende kilder:

- Offentlige databaser (Naturbase, Artskart, Temakart Rogaland)
- Eigersund kommune ved Dag Kjetil Tonheim
- Kartlegger av NiN-naturtyper i 2019, Knut Børge Strøm, Ecofact
- Grunneier

Kilde til usikkerhet

Undersøkelsestidspunktet er langt fra optimalt, da feltarbeidet ble gjennomført svært seint i vekstsesongen, noe som betyr at klokkesøte var avblomstret og vissen, og dermed er vanskelig å finne. Kartlegging av klokkesøte bør fortrinnsvis utføres i september, når den blomstrer og er lett å finne (jf. figur 3.3). Planområdet ble derfor ikke befart i sin helhet og undersøkelsen bør ikke ses på som fullstendig kartlegging av arten. Det ble likevel funnet mange individer og registreringene vurderes derfor tilstrekkelige til å si at arten finnes i planområdet, og noe om hvor den har størst forekomst. Antall individ ble ikke talt der den ble funnet, men ofte var det mer enn ett individ. På bakgrunn av at det allerede var registrert forekomster av klokkesøte flere steder i det aktuelle området, også innenfor planområdet, og fordi planområdet ligger i et hotspot-området for arten, forventes det at den finnes mange steder både i planområdet, og utenfor dette, dersom undersøkelsesområdet utvides.

Samlet sett vurderes datagrunnlaget som tilstrekkelig til å belyse planområdets betydning/verdi for naturmangfoldet og for å kunne vurdere konsekvenser av tiltaket. Det er likevel svært sannsynlig at artens forekomst er større enn det som ble registrert. For naturtypen kystlynghei, er befaringen et supplement til eksisterende kartlegging i 2019 og i 2015.

Figur 3.4. Klokkesøte *Gentiana pneumonanthe*, fotografert i september ved Kalvshagen, ca. 1 km vest for planområdet. Foto: Bjarne Homnes Oddane.

4 STATUS OG VERDI FOR KYSTLYNGHEI OG KLOKKESØTE

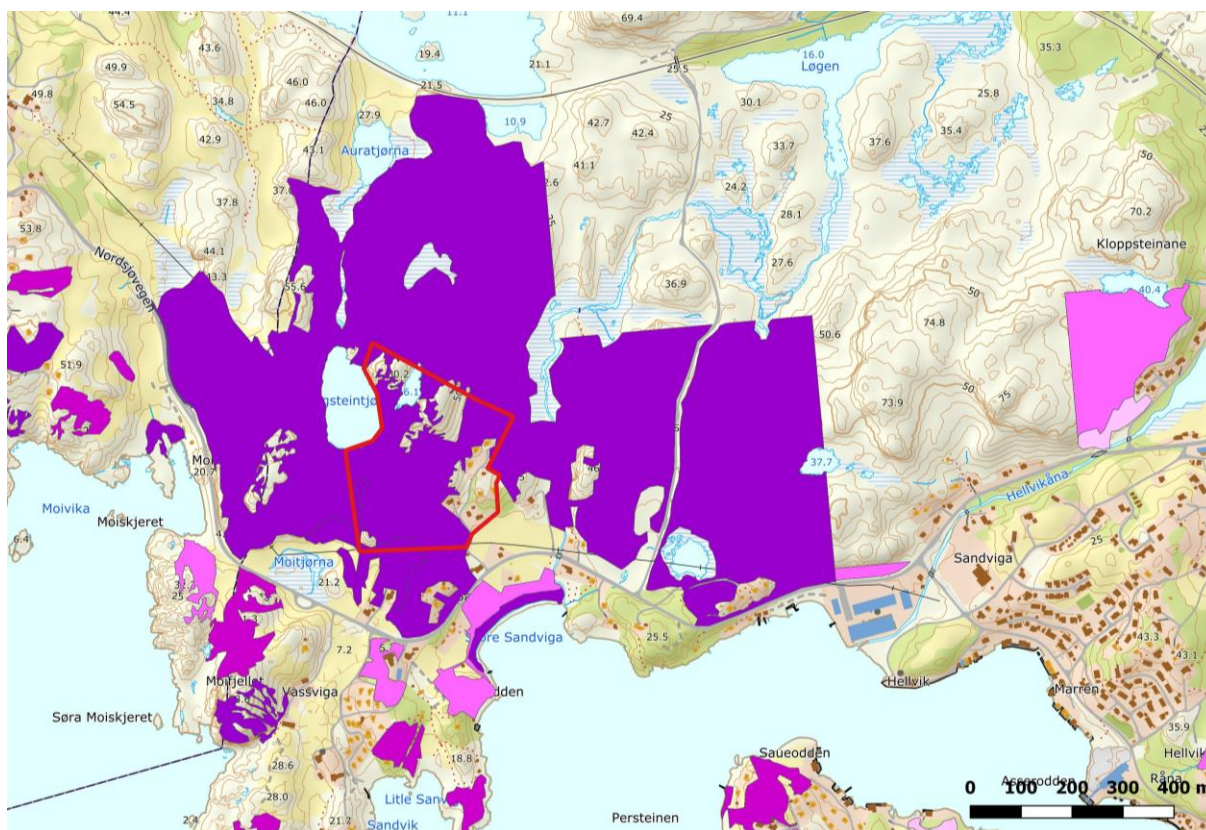
4.1 Naturgrunnlaget

Planområdet har et typisk småkollelt landskap med mye bart fjell i dagen og vegetasjon i forsenkninger og bergsprekker. Berggrunnen består av grovkornet anortositt, en hard bergart som forvitrer seint og gir overveiende fattig jordsmonn. Med sin nære beliggenhet til havet, ligger planområdet innenfor sterkt oseanisk vegetasjonsseksjon, O3. Klimaet er sterkt preget av nærheten til Nordsjøen og den varme Golfstrømmen, noe som gir relativt milde vintre og en lang vekstsesong. Dette gjør at planområdet ligger i boreonemoral vegetasjonssonen.

4.2 Kunnskapsstatus før feltarbeidet

Eksisterende kunnskap om naturmangfold baserer seg på nettstedene Naturbase og Artskart. Figurene 4.1-4.2 viser henholdsvis kartlagte naturtyper Miljødirektoratets instruks og forekomster av rødlistarten klokkesøte.

Kystlynghei er en truet naturtype i kategori EN-sterkt truet (Artsdatabanken 2018). Den er også en utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven § 52 med tilhørende forskrift og en egen handlingsplan (Lovdata 2009 og 2011, Miljødirektoratet 2013).

Figur 4.1. Kartlagte naturtyper etter Miljødirektoratets instruks i 2019 i og rundt planområdet (rød avgrensning) (Kilde: Naturbase). Ulike lillafarger viser varierende lokalitetskvalitet fra høy kvalitet i mørkelilla områder til svært redusert kvalitet i de lyseste områdene. De tre største avgrensningene er kystlynghei, mens de fleste små er naturbeitemarker.

NiN-naturtypen kystlynghei som dekker planområdet ble kartlagt i 2019 og er totalt 496,3 daa og har **høy lokalitetskvalitet** (figur 4.1). Tilstanden ble vurdert til god på grunnlag av stort sett intakt seminaturlig mark og i bruk med lavt beitetrykk. Røsslyngen er i hovedsak i moden fase, men også degenereringsfase finnes. Det nevnes at det finnes oppslag av kratt og lauvtrær, og at det svak effekt av fremmede bartrær. Naturmangfold ble vurdert til moderat basert på middels størrelse. Lokaliteten fortsetter ut over kartleggingsgrensa i nordøst hvor de rette linjene viser hvor grensa for kartleggingen gikk. Dette vil likevel ikke kunne påvirke størrelsen i en slik grad at det endrer naturmangfoldvurderingen. Røddlistearten klokkesøte (VU-sårbar) ble funnet med god forekomst spredt i hele lokaliteten, men i 2019 var kun en røddlisteart ikke nok til å oppjustere vurderingen av naturmangfold.

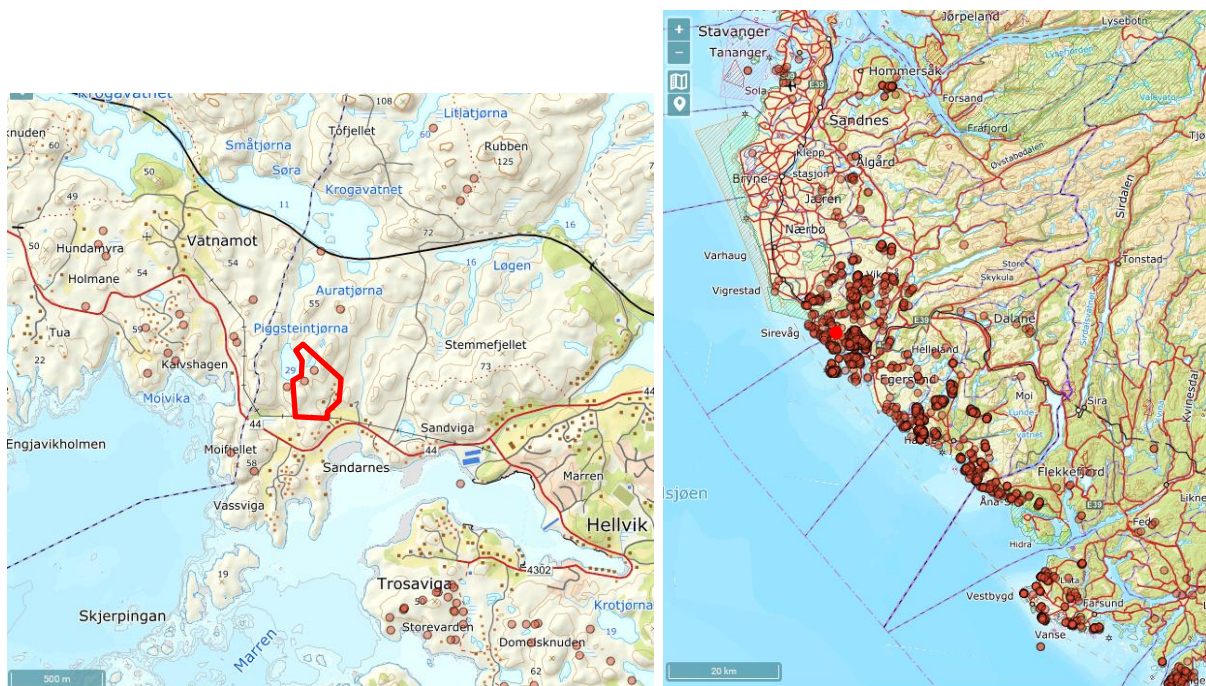
I tillegg til kystlynghei, dekker planområdet så vidt litt av ei naturbeitemark i det sørvestlige hjørnet (figur 4.1 og 4.2). NiN-naturtypen naturbeitemark ble kartlagt i 2019 er totalt 18,3 daa og har **høy lokalitetskvalitet**. Lokaliteten ble vurdert som intakt seminaturlig mark, men tilstanden ble vurdert til moderat på grunnlag av svakt intensiv bruk og stedvis høyt gjødselpreg. Naturmangfold ble vurdert til stort basert på stor størrelse. Det ble registret 3 habitatspesifikke arter ingen røddlistearter og kun 1 gjødselprega kartleggingsenhet.

Figur 4.2. Intakt naturbeitemark (foto: Knut Børge Strøm, 2019).

Røddlistearten Klokkesøte *Gentiana pneumonanthe* er røddlistet i kategori VU-sårbar. Klokkesøte er tidligere registret både i og omkring planområdet (figur 4.3). Planområdet ligger i det man kan kalle en hotspot for arten. Registreringene på Artskart viser at klokkesøte er registrert over mange år og i ulike sammenhenger, men den har særlig mange registreringer der

det har blitt kartlagt viktige naturtyper (Naturbase; DN 13, NiN Naturtyper 2019 og 2020). Dette er naturlig siden områdene er systematisk kartlagt og forekomst av rødlistearter vil heve verdien/kvaliteten til en lokalitet. Rødlistearter registreres i naturtyper for å vise artens tilstedeværelse i lokalitetene og for å kunne bruke den i vurderingen av naturmangfold. Klokkesøte ble registrert med enkelte forekomster spredt i lokaliteten i 2019 (Strøm, pers. medd. 2021). Altså ble det ikke foretatt en fullstendig registrering av arten.

Figur 4.3. Eksisterende registreringer av klokkesøte i og rundt planområdet (rød avgrensning/prikk) og i en større region som viser hovedutbredelsen av arten i Norge (Kilde: Artskart).

4.3 Resultat av feltregistrering november 2021

Naturtyper

Kystlynghei

Kystlyngheia ble ikke kartlagt i sin helhet under befaringen, da arealer hvor hyttene er planlagt ble prioritert. I planområdet vurderes kystlyngheia å være intakt med lite gjengroing i de øvre arealene mot Piggsteintjørna (figur 4.4 og 4.5). Likevel er det tydelige tegn til økt gjengroing også innover heia (se figur 4.5). I nedre del av planområdet er kystlyngheia i brakkleggingsfase med betydelig gjenvekst av einer, lauvtrær og sitkagran (figur 4.6-4.8). Det er i stor grad i denne delen av planområdet hyttefeltet er planlagt. Gjenveksten er sterkest i sør, ned mot bebyggelsen og veien, der det også er dypest jordsmonn (figur 4.9).

Kystlyngheia som inngår i planområdet har fortsatt, i 2021, **høy lokalitetskvalitet**, selv om den delen hvor hyttefeltet planlegges vil ha noe lavere tilstand, basert på at den er brakkleggingsfase i det aktuelle området.

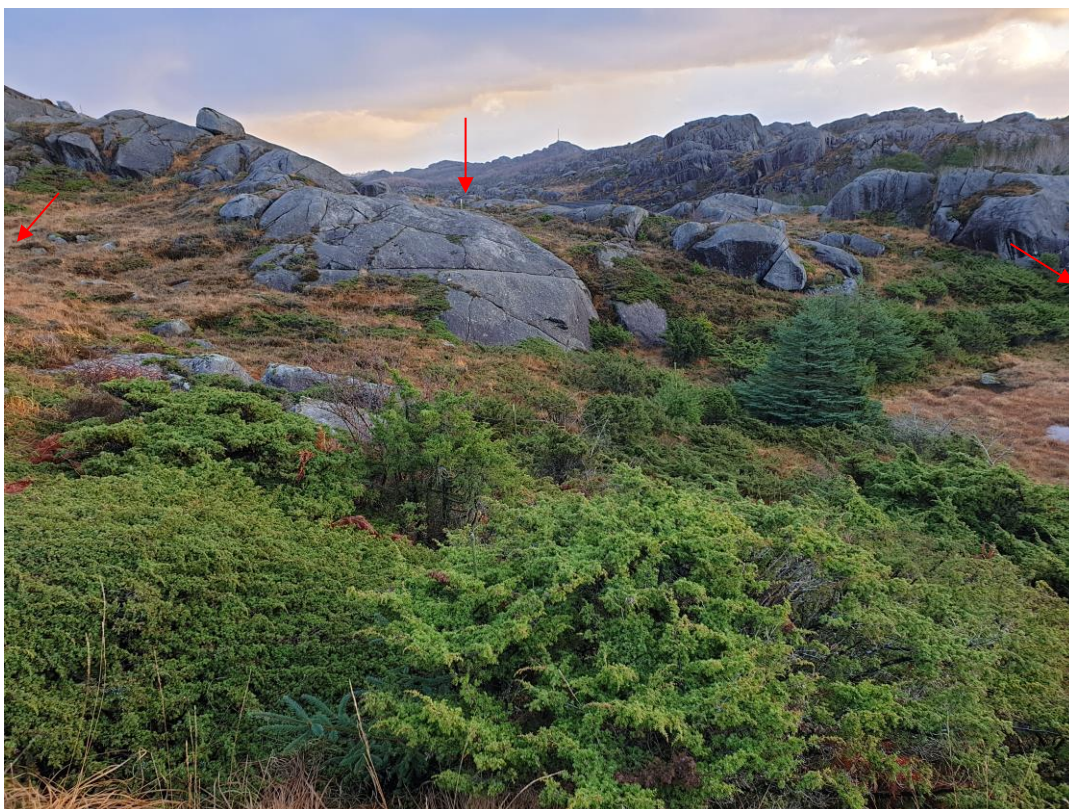
Figur 4.4. Intakt kystlynghei nord i planområdet, men utenfor tiltaksområdet hvor det ikke er planlagt hytteutbygging. Piggsteintjørna ses til venstre i bildet.

Figur 4.5. Intakt kystlynghei i og vest for planområdet, men utenfor tiltaksområdet hvor det ikke er planlagt hytteutbygging. Sørlig ende av Piggsteintjørna ses til høyre i bildet.

Figur 4.6. Kystlynghei i brakkleggingsfase med sterk gjenvekst av einer og trær. Bildet er tatt omtrent fra der parkeringsplass til de planlagte hyttene er planlagt og viser området for adkomstveien i forgrunnen. I bakgrunnen mot høyre kan det på sikt bli aktuelt med en utvidelse av hyttefeltet (Grunneier og tiltakshaver pers. medd.).

Figur 4.7. Kystlynghei i brakkleggingsfase med nokså sterk gjenvekst av einer og spredte sitkagraner. Bildet er tatt nordover fra sørlig del av planlagt hyttefeltet, med området for foreslått parkeringsplass til høyre i bildet. Pilene viser forslag til plassering av tre hytter.

Figur 4.8. Kystlynghei i brakkleggingsfase med nokså sterk gjenvekst av einer og spredte sitkagraner. Bildet er tatt sørvestover fra foreslått parkeringsplass. Pilene viser foreslått plassering av tre av de fire sørligste hyttene.

Kartet i figur 4.6 viser omtrentlig grense mellom intakt kystlynghei og kystlynghei i betydelig framskredet brakkleggingsfase.

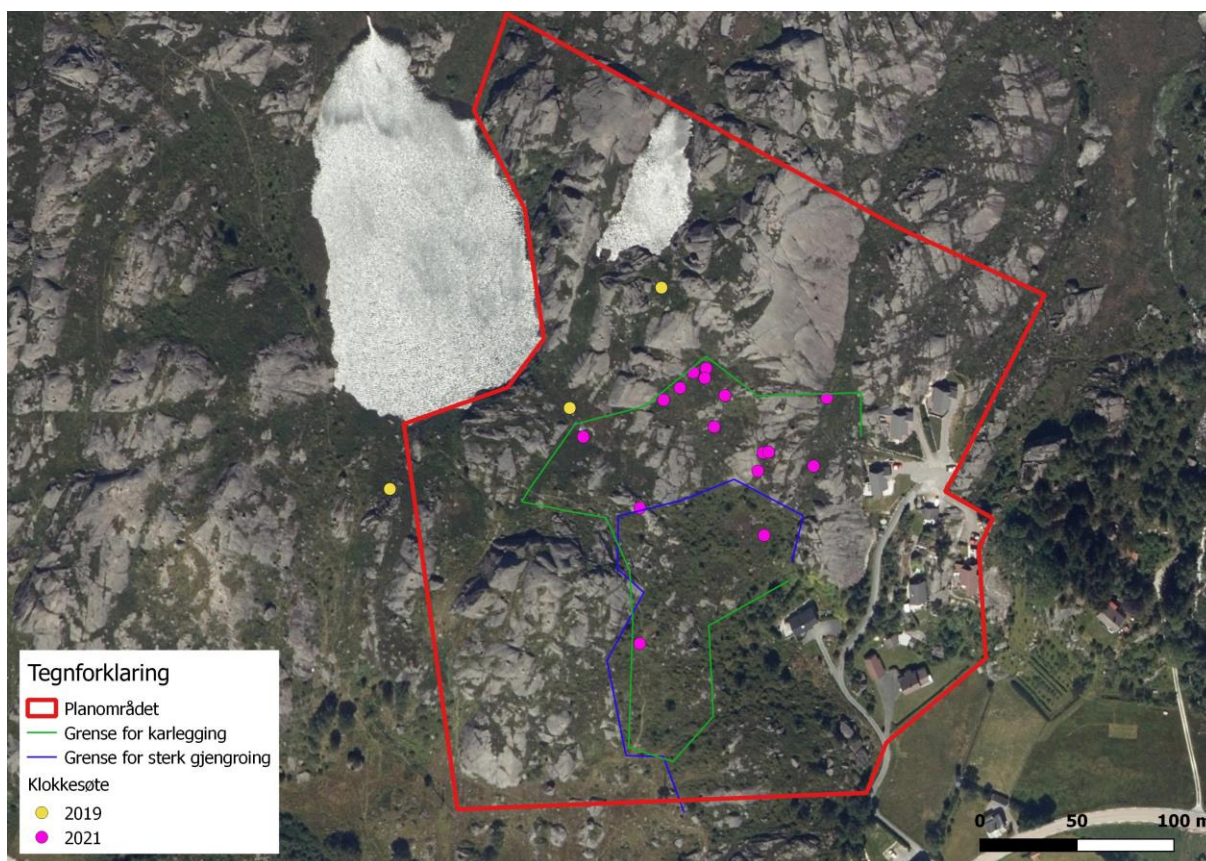
Figur 4.9. Omtrentlig grense mellom intakt kystlynghei og kystlynghei i betydelig framskredet brakkleggingsfase.

Naturbeitemark

Naturbeitemarka ble ikke befart i 2021 da den ikke var innenfor planlagt tiltak.

Røddlistede arter som kan bli berørt

Kartet i figur 4.10 viser kartfestede forekomster av rødlistearten klokkesøte *Gentiana pneumonanthe* i, og like i nærheten til planområdet. Figur 4.11 viser klokkesøteindivider fotografert 17.11.2021.

Figur 4.10. Registrerte funn av klokkesøte *Gentiana pneumonanthe* i og like i nærheten til planområdet.

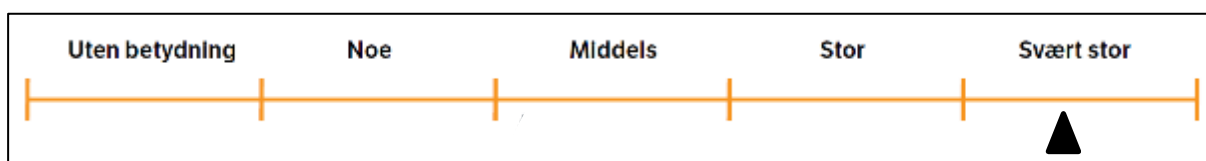
Funn av klokkesøte ble stort sett bare gjort i relativt åpen kystlynghei uten særlig mye gjengroing, eller i myr/fuktheiområder (figur 4.10). Ved kartlegging av klokkesøte i blomstringstiden for arten, forventes det likevel flere funn innenfor det undersøkte området. I tillegg forventes det mange flere funn både innenfor resten av planområdet og også utenfor planområdet. Det ble gjort få funn av arten i de mest gjengrodde delene av planområdet hvor en dekket mye av arealet og sitkagran og/eller andre trær vokser spredt til tett (jf. kartet i figur 4.10). De to funnene innenfor den markerte gjenvekst-grensa ble gjort henholdsvis nær en sti og i et åpent myrparti. Det forventes ikke mange flere funn innenfor dette arealet, men det kan ikke utelukkes at klokkesøte finnes her. Sannsynligheten er likevel mindre, og dersom den fortsatt finnes, er det stor sannsynlighet for at den på sikt vil bli utkonkurrert på grunn av gjengroing.

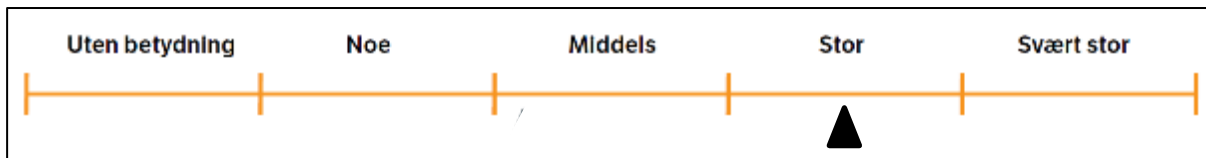
Figur 4.11. Bilder av klokkesøte fotografert 17.11.2021.

Verdivurdering

Planområdet vurderes til **Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet** i verdikategori Naturtype etter Miljødirektoratets instruks fordi det er en sterkt truet naturtype (EN) med henholdsvis høy lokalitetskvalitet og A-verdi.

I verdikategorien Arter inkludert økologiske funksjonsområder får planområdet **Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet** fordi det huser en truet rødlisteart i kategorien VU – sårbar.

Fremmedarter

Fremmedarter ble ikke kartfestet, men observerte fremmedarter ble notert og er listet i tabell 4.1. Det er betydelig spredning av sitkagran, men foreløpig små og mellomstore trær stort sett uten kongler. De andre fremmedartene finnes mer fåtallig, men både mispelartene og høstberberis har flere fertile individer. Forekomsten av fremmedartene er begrenset til den sørøstlige delen av planområdet hvor gjenveksten er størst (jf. figur 4.9).

Tabell 4.1. Observerte fremmedarter i planområdet. Samtlige vokser i den delen av kystlyngheia som er i gjengroing (jf. figur 4.9).

Fremmedart	Kategori
Sitkagran	SE - Svært høy risiko
Høstberberis	SE - Svært høy risiko
Bulkemispel	SE - Svært høy risiko
Sprikemispel	SE - Svært høy risiko
Dielsmispel	SE - Svært høy risiko
Fransk bergfuru	SE - Svært høy risiko

5 PÅVIRKNING

5.1 Generelt

Kystlynghei er rødlistet og utvalgt naturtype i kategorien EN-sterkt truet etter gjeldende Rødliste for naturtype (Artsdatabanken 2018). Kystlynghei er formet og betinget av skjøtsel med beite og brenning, og den største trusselen for kystlynghei er derfor redusert og opphørt drift med beite og lyngbrenning. I tillegg er skogplanting og spredning av fremmede treslag en alvorlig trussel for kystlynghei.

Klokkesøte *Gentiana pneumonanthe* er rødlistet i kategorien VU-sårbar etter gjeldende Rødliste for arter (Artsdatabanken 2021). Arten har hatt samme rødlistevurdering i de to foregående rødlistene også (2010 og 2015). Rødlistekriteriene er redusert forekomstareal, utbredelsesområde og/eller forringet habitatkvalitet. Hovedutbredelsen til klokkesøte er Sør-Vestlandet, fra Stavanger, langs kysten til Kristiansand. Videre finnes den i sørøstlig del av Østfold og noen få funn i Telemark. Klokkesøte har sin hovedforekomst i seminaturlig mark, våtmark og flomsoner der den finner åpne arealer og forstyrret mark hvor den kan etablere seg. Artens tilbakegangen skyldes blant annet opphør av beite og lyngbrenning, grøfting av myrer, og skogreising og innplanting av fremmede bartrær (særlig sitkagran) i lyngheiområdene der klokkesøte hører hjemme (Solstad m.fl. 2021, Artsdatabanken 2021). Dette er fortsatt de største truslene for klokkesøte. I tillegg trues den av direkte arealbeslag på grunn av utbygginger, driftsendringer og samferdselsprosjekter.

5.2 Nullalternativet

I henhold til informasjon fra grunneier ligger kystlyngheia brakk, da beitet nord for fylkesveien opphørte for 7-8 år siden. Deler av planområdet for utvidelsen er på det nåværende tidspunkt, allerede nokså gjengrodd og har en slik tilstand at sauer ikke vil velge dette som beiteareal hvis det finnes andre tilgjengelige arealer. Beitetrykket her vil ikke kunne bli stort nok til å holde kystlyngheia i god hevd uten at området ryddes for einer og trær, og at røsslyngen fornyes ved lyngbrenning. Det foreligger ikke planer for økt skjøtsel i området. Skjøtsel med bare saubeite vil holde kystlyngheia delvis i hevd, men uten aktiv lyngbrenning vil heia på sikt gro mer og mer igjen. Siden fremmedarter allerede er i spredning i denne delen av kystlyngheia vil det ved nullalternativet også bli økt gjenvekst og spredning av disse.

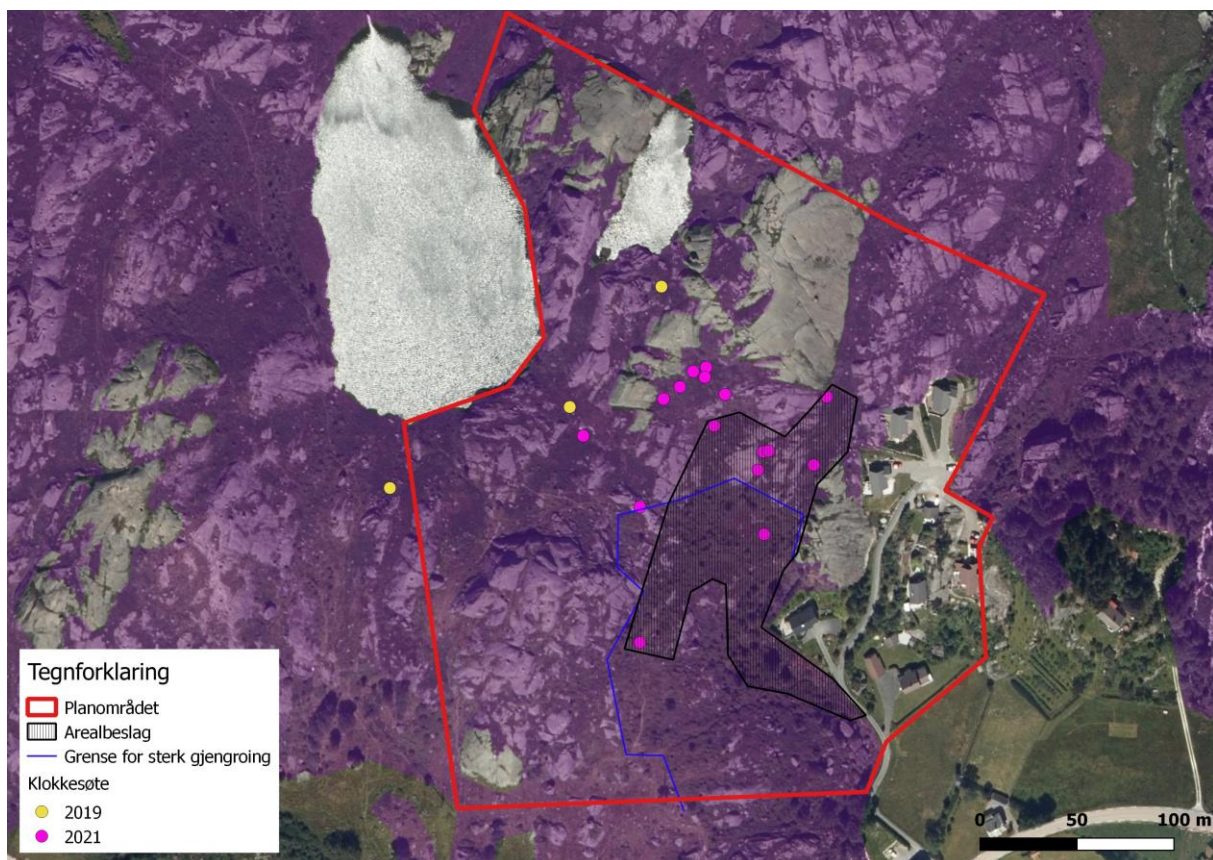
Nullalternativet er at hyttefeltet ikke utvides og at kystlyngheia i planområdet utvikler seg fritt. Uten skjøtsel vil kystlyngheia få økt gjenvekst og økt spredning av fremmedarter, men det vil likevel være et langt tidsperspektiv før denne påvirkningen fører til at kystlyngheia mister kvalitet og verdi.

Påvirkningen ved nullalternativet vurderes til **ubetydelig endring til noe forringet** for kystlynghei og **ubetydelig endring** for klokkesøte.

5.3 Vurdering av påvirkning av tiltaket

Det aktuelle tiltaket er en utvidelse av et hyttefelt ved Sandarnes med 10 nye hytter. Det kan også være snakk om ytterligere utvidelse på et senere tidspunkt.

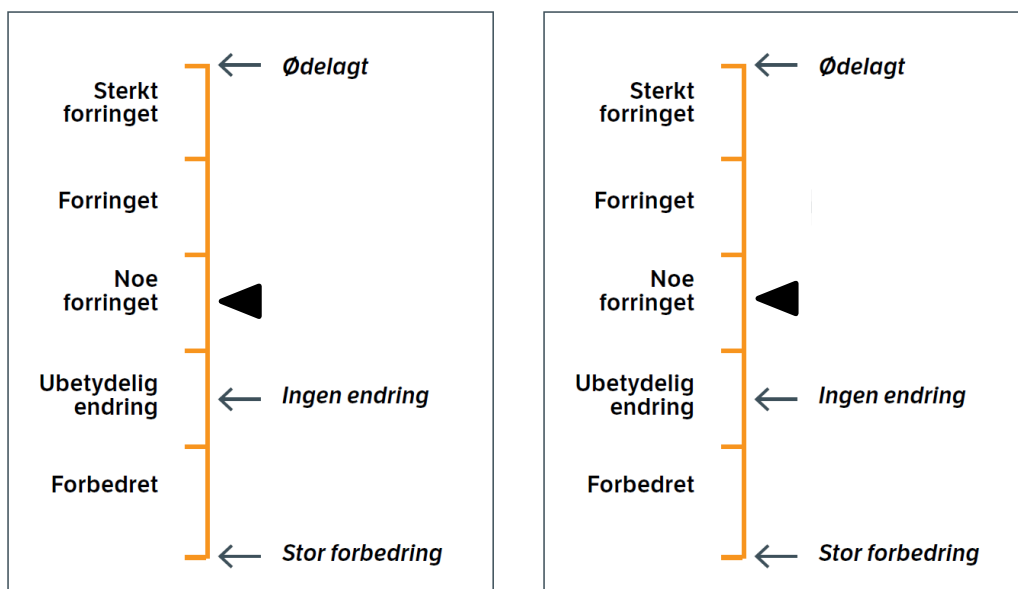
Tiltaket vil føre til arealbeslag der hyttene etableres samt der vei og annen infrastruktur legges (figur 5.1). I disse arealene vil både kystlynghei og eventuelle klokkesøteforekomster ødelegges. Hvor stort areal rundt hyttene som påvirkes kan variere, og kan justeres med hvilke føringer som legges til grunn for utvikling av hyttefeltet. Ut fra tiltaksbeskrivelsen og kartet i figur 2.2, er det estimert at arealbeslaget i kystlyngheia vil utgjøre ca. 10,5 daa. Dette arealbeslaget er beregnet slik at hele arealet innenfor yttergrensene til utbyggingsplanene utnyttes. Dette er nødvendigvis ikke tilfellet, og som nevnt kan det justeres ved hjelp av føringer for utbyggingen. Men basert på dette, er arealbeslaget likevel såpass lite at det vil ikke endre lokalitetskvaliteten som ble vurdert i 2019. Arealbeslaget ligger i kanten av lokaliteten mot eksisterende bebyggelse. Det vil derfor heller ikke fragmentere lokaliteten. De fem nordligste hyttene ligger i arealer som har intakt kystlynghei, mens de fem sørlige hyttene, parkeringsplassen og adkomstveien ligger i mer gjengrodd område hvor kystlyngheia er i brakkleggingsfase og delvis mot tidlig gjenvekstsuksisjon. Berørt areal har isolert sett derfor delvis noe dårligere tilstand enn resten av lokaliteten. Den delen av lokaliteten som ikke berøres direkte, vil likevel bli indirekte berørt ved at det forventes større bruk av kystlyngheia og trolig vil bli økt slitasje med tråkk og mulig stietableringer.

Figur 5.1. Arealbeslag er tiltakets viktigste påvirkning på rødlistet naturtype kystlynghei og rødlistet art klokkesøte.

Tiltaket berører en mindre del av naturtypen som utgjør mindre enn 20 % av lokaliteten, direkte. Samtidig vil det trolig bli en liten forringelse av resten av kystlyngheia på grunn av større slitasje av friluftsbredde. Deler av berørt område har likevel noe dårligere tilstand enn resten av lokaliteten. Samlet vurderes dette å gi planlagt tiltak påvirkningen **noe forringet** for naturtypen kystlynghei i forhold til nullalternativet hvor lokaliteten ikke reduseres i størrelse (figur 5.2).

Det er bare en kjent rødlistet og true art som vil bli berørt direkte av tiltaksplanene. De individene av klokkesøte som berøres direkte, vil utgå. Tiltaket vil derfor bli sterkt forringet for de individene av arten som ødelegges. Arten er likevel vanlig forekommende lokalt i Eigersund kommune og regionalt i nabokommunene, at uttak av noen få individer ikke vil påvirke bestanden som helhet. Ødeleggelse eller uttak av forekomster av truede arter vil likevel alltid gi en forringelse for arten. Samlet sett vurderes tiltaket å gi **noe forringet** for rødlistearten klokkesøte (figur 5.2).

Figur 5.2. Vurdering av tiltakets påvirkning på naturtypen kystlynghei (t.v.) og klokkesøte (t.h.).

6 MILJØSKADE OG KONSEKVENNS

Konsekvensgraden av tiltaket fremkommer ved å kombinere verdi og påvirkning for de aktuelle forekomstene, slik konsekvensvifta i figur 3.3 viser. Miljøskaden fremkommer ved bruk av tabell 3.6.

For truet og utvalgt naturtype kystlynghei gir **svært stor verdi/høyeste forvaltningsprioritet** og påvirkningen **noe forringet** konsekvensgraden **noe (- -) til betydelig (- - -) miljøskade**.

For rødlistearten klokkesøte gir **stor verdi/høy forvaltningsprioritet** og påvirkningen **noe forringet** konsekvensgraden **noe (- -) miljøskade**, øvre del.

7 FORHOLDET TIL NATURMANGFOLDLOVEN OG SAMLET BELASTNING

7.1 Innledning

Det overordnede formålet med Naturmangfoldloven (2009) er å ta vare på naturens mangfold og de økologiske prosessene gjennom bærekraftig bruk og vern. I denne rapporten er det gjort vurderinger i forhold til paragrafene (§§) 8, 9, 10, 11 og 12 i naturmangfoldloven. Lovteksten i paragrafene følger i kapittel 7.2.

Ved vurdering av samlet belastning i kapittel 7.2 skal det vurderes om eksisterende og planlagte inngrep kan påvirke tilstanden eller bestandsutviklingen for kystlynghei og klokkesøte. Nedenfor gis det en kort oversikt over status for disse forekomstene lokalt og regionalt.

7.2 Vurderinger

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

Vurderinger

Kunnskapsgrunnlaget i forbindelse denne utredningen vurderes som tilstrekkelig til å få belyst hvilken påvirkning tiltaket har på kystlynghei og klokkesøte. Det var likevel ikke mulig å få fullstendig oversikt over hva som finnes i området innenfor de gjeldende rammer for arbeidet. Det vil helt sikkert være flere forekomster av klokkesøte både i tiltaksområdet, i resten av planområdet og utenfor planområdet som ikke er registrert. Naturtypen kystlynghei er kartlagt i 2015 og 2019, og er kun sjekket opp innenfor planområdet i 2021.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

Vurderinger

Dette er en lovtekst som er relevant for forvaltningen. Ytterligere undersøkelser for å få et bedre kunnskapsgrunnlag, vurderes å være unødvendige for å fatte en beslutning i forhold til gjeldende planlagt tiltak om utvidelse av hyttefeltet med 10 hytter. Foreligger kunnskap vurderes tilstrekkelig til å få belyst hvilken påvirkning tiltaket har på kystlynghei og klokkesøte.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

Vurderinger

Ved vurdering av den samlede belastning for økosystemet og naturmangfoldet, er det kun fokusert på viktige forekomster. Samla belastning skal vurderes både ut fra dagens situasjon, det planlagte tiltaket og andre planlagte tiltak i området.

Naturtyper

Kystlyngheilokaliteten som blir berørt av tiltaket blir såpass lite berørt (< 20 %) at det ikke vil ha betydning for lokalitetsvurderingen eller verdien av lokaliteten. Isolert sett vil påvirkningen ikke endre status for kystlynghei i Rogaland ut fra dagens situasjon, og heller ikke om en tar hensyn til andre planlagte tiltak. Ved vurdering av tidligere tiltak er det naturlig å ta med de første tre hyttene som ble bygget ut i 2013. Disse ble også etablert utenfor eksisterende bebyggelse der det ifølge flybilder var kystlynghei. Med litt større avstand til planlagt tiltak, men likevel i kystlynghei, ble det tidlig på 2000-tallet, etablert en vei som i praksis delte lokaliteten i to. Kartleggingen av naturtyper i 2019 laget da også to ulike kystlyngheilokaliteter på hver side av veien. Veien går inn til et steinbrudd som også ser ut til å ha blitt etablert der det opprinnelig var kystlynghei. Altså har kystlyngheia fått redusert størrelse og blitt splittet opp flere ganger tidligere med ulike utbygginger.

Eigersund kommune ble kontaktet for å høre om det var andre planer som burde vektlegges. Her ble det nevnt at planlagt hyttefelt kunne bli ytterligere utvidet, fortrinnsvis mot sør.

Dette viser at små og egentlig ubetydelige arealbeslag og påvirkninger, på sikt kan adderes opp til å utgjøre en større, negativ samlet effekt på truede naturtyper som er under så sterkt press som kystlynghei. Ved at det stykkevis og delt etableres små eller større utbygginger eller andre arealendringer, i kystlyngheilokaliteter kan det også etter hvert trenge bedre eller nye veier som skjærer seg gjennom andre deler av lokaliteten eller andre lokaliteter med kystlynghei. Denne samla negative effekten kan i større grad enn enkelttiltaket gå ut over økologiske funksjoner for arter og landskapsøkologiske funksjonsområder ved at tiltak splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner reduseres.

Arter og økologiske funksjonsområder

Det er bare en kjent rødlistet og true art som vil bli berørt direkte av tiltaksplanene. De individene av klokkesøte som berøres direkte, vil utgå. Arten er likevel såpass vanlig forekommende lokalt i Eigersund kommune og i nabokommunene, at uttak av noen få individer ikke vil påvirke bestanden som helhet. For klokkesøte vil gjentatte små reduksjoner i forekomstareal på sikt føre til redusert forekomst av en sårbar art. I begrunnelsene i Rødlista for arter er gjengroing av seminaturlig mark vurdert som en større trussel for klokkesøte fordi det berører større deler av totalbestanden (Solstad m.fl. 2021 i Artsdatabanken 2021).

For klokkesøte vil gjentatte små reduksjoner i forekomstareal på sikt føre til redusert forekomst av en sårbar art. Likevel er gjengroing av seminaturlig mark vurdert som en større trussel fordi det berører større deler av totalbestanden.

§ 11. (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

Vurderinger

Dette er en lovtekst som er relevant for tiltakshaver.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidlige, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Vurderinger

Dette er en lovtekst som er relevant for tiltakshaver. Her vurderes at det kan tas visse hensyn til plasseringen av hytter slik at kystlynghei med god tilstand spares i størst mulig grad. Dette kan gjøres ved at en velger plassering ut fra hvor kystlyngheia har dårligere tilstand og der det er minst forekomst av klokkesøte. Kartet i figur 5.1 kan i denne sammenheng være veiledende.

8 SKADEREDUSERENDE TILTAK

Noen forslag til skadereduserende tiltak er listet under.

- Hyttene og andre inngrep bør fortrinnsvis plasseres i de mest gjengrodde delene av kystlyngheia. Ytterligere utvidelse bør skje mot sør og mot utkanten av lokaliteten.
- Unngå plassering i åpen kystlynghei med stor forekomst av klokkesøte.
- Minst mulig tiltak ut over det som er høyst nødvendig.
- Aktiv fjerning av fremmedarter i hele planområdet.
- Det bør være en klausul i hyttekontraktene om at arealet omkring hyttene ikke skal opparbeides, men forbli naturlig kystlynghei.
- Det bør være en klausul i hyttekontraktene med forbud mot innplanting av fremmedarter rundt hyttene.

9 REFERANSER

Artsdatabanken (2018). Fremmedartslista 2018.

<https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>

Artsdatabanken 2018. Norsk rødliste for naturtyper 2018.

<https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>

Artsdatabanken 2021, 24. november. Norsk rødliste for arter 2021.

<https://www.artsdatabanken.no/rodlisteforarter/2021>

Artsdatabanken, Norge. <https://artsdatabanken.no/>

Artskart: <https://artskart.artsdatabanken.no> ,

<https://artskart.artsdatabanken.no/app/#map/16035,6544224/6/background/topo2/filter/%7B%22TaxonIds%22%3A%5B62139%5D%2C%22TaxonGroupIds%22%3A%5B19%5D%2C%22IncludeSubTaxonIds%22%3Atrue%2C%22Found%22%3A%5B2%5D%2C%22NotRecovered%22%3A%5B2%5D%2C%22Style%22%3A1%7D>

Bratli, H., Halvorsen, R., Bryn, A., Arnesen, G., Bendiksen, E., Jordal, J.B., Svalheim, E.J., Vandvik, V., Velle, L.G., Øien, D.-I & Aarrestad, P.A. 2017. Dokumentasjon av NiN versjon 2.1 tilrettelagt for praktisk naturkartlegging i målestokk 1:5000. – Natur i Norge, Artikkel 8 (versjon 2.1.2) (Artsdatabanken, Trondheim; <http://www.artsdatabanken.no>.)

Direktoratet for naturforvaltning. Faggrunnlag for kystlynghei - med sikte på utvelgning til utvalgt naturtype. Faggrunnlag for trua arter og naturtyper i Norge

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av marint biologisk mangfold. DN Håndbok 19-2001. Revidert 2007.

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper - Verdsetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13, 2. utgave 2006 (oppdatert 2007, samt utkast til nye faktaark Jordal 2014).

Hovstad, K. A., Johansen L., Arnesen, A., Svalheim, E. og Velle, L. G. (2018). Kystlynghei, Semi-naturlig. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken, Trondheim. <https://artsdatabanken.no/RLN2018/74>

Jordal, J.B. 2014. Kystlynghei. Oppdatert faktaark for DN-håndbok 13. Miljødirektoratet.

Lovdata 2009. LOV-2009-06-19-100. Lov om forvaltning av naturens mangfold (Naturmangfoldloven): <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>

Lovdata 2011. FOR-2011-05-13-512. Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-05-13-512?q=utvalgte%20naturtyper>

Miljødirektoratet 2013. Kaland, P.E. og Kvamme, M. Kystlyngheiene i Norge – kunnskapsstatus og beskrivelse av 23 referanseområder. Universitetet i Bergen og Lyngheisenteret.

Miljødirektoratet 2019. Kartleggingsinstruks 2019. Kartlegging av Naturtyper etter NiN2 i 2019. Veileder M-1287.

Naturbase: <https://kart.naturbase.no/>

Solstad H, Eidesen PB, Elven R, Gaarder G, Mjelde M, Pedersen O, Arnesen G, Høitomt T og Hegre H (2021, 24. november). Karplanter: Vurdering av klokkesøte *Gentiana pneumonanthe* for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken.
<https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/19586>

Temakart Rogaland: <https://www.temakart-rogaland.no>